

Böyük Yaradanın ilahi qüdrətinə şəhadət verən möcüzələrdən ən mü-kəmməli sözdür. Söz, həm də dün-yanın əşrəfi sayılan insanın əşrəfi-dir. Ulu Tanrı sözü belə şərafətlən-dirmişdir. Bu fikrin fəlsəfi mətləbini açmaga ehtiyac yoxdur, çünki mü-qəddəs "Qurani-Kərim" bütün mətləblərə ən kamil cavabdır.

Söz, həm də güzğüdü. Fikirlərin, duyğuların, düşüncələrin güzğüsü. Bu ilahi güzgu xeyirxah və nəcib əməlləri, qəhrəmanlıqları, yurd, vətən sevgisini, həmçinin mayasında Allah işığı olan bütün sevgiləri, gözəllikləri öz müba-rək üzündə əks edir. Müqəddəs sözün dolu çeşməsindən içənlər o insanlardır ki, onların alın yazısından ulu Yarada-nın iahi təbəssümü boylanır.

Ulu sözə könül bağlayan qələm adamlarından biri də şair Damət Salmanoğlu. Yurdumuzun əsrarəngiz guşələrindən olan qədim Masallı torpa-ğında dünyaya göz açıb. Öz məzmunu ilə seçilən maraqlı və mənalı bir həyat yolu keçib. Onun şeirlərinin əsas möv-zusu uca peyğəmbərimizin (s.s.) "Və-təni sevmək imandır" kəlamından su içib. Damətin şeirlərində yurd, və-tən, dogma ocaga bağlılıq hissi məx-susi poetika ilə səciyyələnir. Milli-mə-nəvi dəyərlərin, el-oba sevgisinin, öv-lad, valideyn məhəbbətinin, ləyaqət və insanpərvərlik duyğularının bədii tə-rənnümü onun poetik nümunələrində səmimi bir kaloritdə öz ifadəsini tapır. Həmçinin onun şeirlərində uca Allaha, islam dininə və müqəddəslərə dərin sevginin tərənnümü ilə yanaşı, həyat-da xeyirxahlıq, həssaslıq və qayğıkeş-lik ruhunun təbliği, sadə insanların ar-zu, istək və amallarının gerçəkləşməsi kontekstində bu amillərin rolunun bö-yüklüyü də səciyyəvi xarakter daşıyır.

Gənc yaşlarından ədəbi- bədii yaradıcılığa maraq göstərən Damət Salma-noğlunun qələm təcrübələrinin tarixi xronikası onun püxtələşməyə can at-masından, getdikcə buna nail olmasın-dan soraq verir. Əlbəttə, uğurlu yaradı-cılıq prosesi üçün peşəkarlıqla yanaşı, şair ovqatının "sarı sim" də gəzişməsi də vacib şərtlər sırasındadır. Bu mənada da Damət öz yaradıcılıq yolunda bu önəmli şərtə diqqət yetirir, yeni könlü-nə yatan, onu həyacanlandıran mövzu-lar, hadisələr qəlbinin poetik işığında təqdim edir.

Damət Salmanoğlu vətən sevdalı şairdir. Dogma Azərbaycanımızın gö-zəlliklərini, sərvətini, özəmətinə vəsf etməkdən yorulmur. "Azərbaycanım" şeiri də bu baxımdan səciyyəvidir.

Damət Salmanoğlunun söz dünyası

("Ömrümün Bilgəh fəslə " kitabı haqqında düşüncələr)

**Baxıram dənizə deyirəm, Allah,
Bəndənə nə gözəl nemət vermişən.
Qeyb olub qəlbimdən qüssə, kədər, ah,
Sən öz dərgahından sərvət vermişən...**

**Hər yerdə büsat var, şadlıq, toy, düyün,
Dillərdə əzbərdir Azərbaycanım.
Üçrəngli bayrağım nur saçır hər gün,
Uğrunda qurbandır mənim bu canım.**

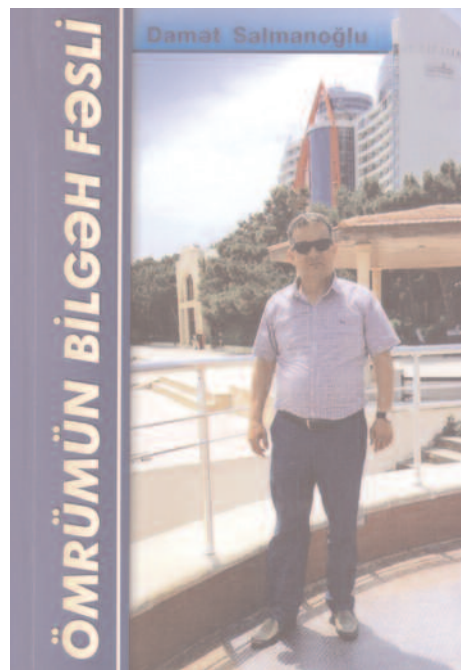
Poeziya aləmində elə şairlər var ki, onların bədii qüdrəti, istedadının gücü mürəkkəb poetik obrazlar silsiləsində deyildir. Onların poetik ruhunun maya-sı folklor zənginliyindən qaynaqlana-raq, insanın arzusunu, ümidini, kədərini, sevincini, bütövlükdə mənəvi aləmini aydın, rəvan və öznaməxsus səmimiyyətlə əks etməsindədir. Bu aspektdə özünü doğruldan, yaradıcılığı-nın təbii, səmimi və ahəngdar ovqatı ilə oxucu marağı qazanan vətənpərvər və səmimi şairdir Damət Salmanoğlu.

Ana yurdu, ata ocağı Masallının gö-zəllikləri Damətin şair qəlbində özünə-məxsus səmimiyyət və həzin bir ahənglə, poetik avazla tərənnüm olu-nur. Yurdunun bir rəssam sövq-təbiiyi ilə tablosunu yaradan şair, həm də for-ma əvanlığı ilə oxucunu heyran edir. Haqqında danışdığım "Cənnətdir məkanım, cənnət Masallı" şeirinə şair klassik qoşma formasına bür müxəmməs (yeni beşlik) havası da qatmışdır. Bu forma əlvanlığı şeirin gözəl məzmu-nuna və ahənginə məxsusui tərəvət və nəgmə ruhu aşılamışdır.

**Dağların ətəyi yamyaşıl meşə,
Zirvədən dərəyə gəl et tamaşa.
Bulaqla, çeşmələr axır Viləşə,
Sanki gülüstandır ayaqdan-başa,
Cənnətdir məkanım, cənnət Masallı!**

**Necə də gözəldir Palıd meşəsi,
Yarpaqlar oxuyur həyat nəgməsi.
Rəngdən rəngə çalır tər bənövşəsi,
Bürüyüb hər yanı bülbülün səsi,
Cənnətdir məkanım, cənnət Masallı!**

Damət Salmanoğlunun şeirləri gerçəkliklə, realılıqla yanaşı, həm də ilahi

məqamlarla, mənəvi dəyərlərlə bağlıdır. Bu poetik nümunələrdə həyatın səsi, zamanın nəfəsi, insanın daxili aləminə, üreyinə nüfuz edən insan işığı duyulur. Şeirlərdə həqiqət duyğusu, haqq-ədalət yangısı, heyranlıq hissi bədii düşüncənin başlıca məzmununa çevrilir. "Həyat bir imtahan imiş" şeirində şairin "həyat", "ölüm" nəşnələri haqqında bədii-fəlsəfi düşüncələrinin poetik inikasını görürük.

**Tamam olan gün də gələr,
Arzular quzu tək mələr.
Veriblərmə sənə xəbə?-
Həyat bir imtahan imiş.**

**Ay Damət, gələn köçəcək,
Əcəl şərabın içəcək.
Sirat körpüsün keçəcək,
Həyat bir imtahan imiş.**

Damətin şeirlərində elə bir xüsusiyyət vardır ki, onu digər qələm sahiblə-rindən fərqləndirə bilər. Bu cəhəti şərt-ləndirən amil geniş və dərin mənada sadəlikdi və bu məxsusi sadəlik onun yaradıcılığının mühüm aspektidir. Şai-rin poetik təfəkkürü bədii-ictimai mə-

nanı aydın, səmimi və sadə formada ifadə etdiyinə görə onun şeirlərindəki forma sadəliyi, yəni ənənəvi xalq ruhu-na bağlılıq bədii nümunələrin poetik təsirini qüvvətləndirir.

Şairin şeirlərində iman ətri, halallıq qoxusu duyulur. Onun qəlbindəki Tanrı sevgisi dərin bir fəlsəfi özünüdərk hadisəsidir.

"İlahinin həqiqəti" şeirində oxucu şairin müdrik həyat fəlsəfəsinə malik olduğuna şahid olur. Poetik sözün aynasında şairin bədii-fəlsəfi dünyası heyranlıq dogurur və düşündürür.

**Körpələr dil açır "inqa" səsiylə,
Görəsən nədir bu sözün hikməti?!
Mələklər yazırlar öz əlləriylə,
Hər körpə alnına tale, qisməti.**

Bu misraların poetik məzmununda böyük islam fəlsəfəsinin bədii-fəlsəfi mahiyyəti ehtiva olunur. Bu şeirin bədii ümumiləşdirməsi qəlbi iman dolu bir şairin müdrik düşüncələrinin sevgi ətirli inamıdır.

**Allaha, Anaya, Vətənə sevgi,
İnsanın insanlıq ləyaqətidir.
Qoruyun, yaşadın bu ülvə eşqi,
Bu eşq ilahinin həqiqətidir...**

Damət Salmanoğlunun şeirlərində ictimai, mənəvi, əxlaqi tamlıq və halallıq, pak sevgi, məhəbbət, yurdse-verlik, təbiət mövzusu geniş yer tutur və onun bədii-estetik məfkurəsinin formalaşmasında əhəmiyyətli önəm kəsb edir. Bu şeirlərin səciyyəvi cəhətlərindən biri də onların müasirliyi, yəni şair müasir həyatın təzadlarını, onun insanlara səadət bəxş edən məqamlarını və eyni zamanda insanların əzab mənəşəsində sıxan anları bədii məz-munda ehtiva edərək, onu yeni mənə çalarları ilə zənginləşdirməyə çalışır.

İnanıram ki, səmimi təvəzökar, iddiasız qələm və işıqlı ürək sahibi olan şair Damət Salmanoğlunun ədəbi uğurları onun ünvanına çevriləcək.

Balayar Sadiq